Richard Wagner en Ludwig II

De relatie tussen Richard Wagner en Ludwig II van Beieren is legendarisch. Tegen de achtergrond van Duitslands nationalisme en eenwording in 1871 delen zij vele romantische opvattingen over kunst, koningschap en maatschappij. Beiden scheppen ze een romantisch-idealistisch universum: Wagner in zijn muziekdrama's en de Bayreuther Festspiele, Ludwig II met sprookjesachtige kastelen als Schloss Herrenchiemsee en Schloss Neuschwanstein.

De cursus omvat drie thema's die in samenhang met elkaar worden behandeld:
1) Richard Wagner: persoonlijkheid, ideeën, werk. Van belang is zijn ontwikkeling van antikapitalistisch rebel (tijdens de revolutie van 1848-1849) tot gearriveerd kunstenaar van het Duitse nationalisme, waarbij ook zijn antisemitische opvattingen toenemen. Hij schrijft zijn muziekdrama's 'Tristan und Isolde', 'Die Meistersinger von Nürnberg', 'Der Ring des Nibelungen' en 'Parsifal' en organiseert de Bayreuther Festspiele.

2) Ludwig II van Beieren: persoonlijkheid, ideeën, werk. Centraal staan zijn koningschap in de politieke werkelijkheid van Beieren, zijn droomvlucht in de Duitse mythenwereld (met de peperdure 'sprookjeskastelen' Neuschwanstein, Linderhof en Herrenchiemsee) en tragische afglijden naar de waanzin.

3) Duitsland: de positie van koninkrijk Beieren temidden van de Duitse vorstendommen in de negentiende eeuw. Beieren wordt steeds sterker overheerst door het machtige Pruisen, dat het dwingt tot deelname aan het Duitse keizerrijk van 1871.

Programma:
College 1 Richard Wagner 1813-1864 – componist, revolutionair Ludwig II 1845-1864 – kroonprins, koning

College 2 Ontmoeting Ludwig-Wagner 1864-1865
College 3 Historische, politieke achtergronden: koninkrijk Beieren, Haus Wittelsbach, Duitse landen 1813-1871
College 4 Richard Wagner 1866-1883
College 5 Ludwig II 1866-1886
College 6 Tristan und Isolde - Die Meistersinger von Nürnberg
College 7 Der Ring des Nibelungen - Parsifal
College 8 Schloss Neuschwanstein - Schloss Linderhof - Schloss Herrenchiemsee

Afbeelding: Painting, 1890, by Kurt von Rozynski, 'Sie beide wohnen auf der Menschheit Höhen!' (Wikimedia Commons).

Cursusnummer	27WV-1G14
Docent	*Michiel Hagdorn* **Michiel Hagdorn** is literatuurwetenschap- per. Hij doceert aan meerdere instellingen Duitse literatuur, muziek en (cultuur-) geschiedenis, onder meer over Thomas Mann, Franz Kafka, Johann Wolfgang von Goethe, Richard Wagner en de geschiedenis van München, Berlijn en Weimar. Daarnaast organiseert hij culturele reizen naar o.a. Berlijn, München, Weimar, Lübeck (info@michielhagdorn.nl).
Vakgebied	Kunst- en cultuurgeschiedenis
Seizoen	2027 winter/voorjaar
Dag	Donderdag
Inschrijven voor	do 21 jan. 2027
Tijd	11.00-13.00
Cursusdata	28-jan., 04-feb., 11-feb., 18-feb., 04-mrt., 11-mrt., 18-mrt., 25-mrt., 01-apr.
Prijs	€ 225,-
Aantal colleges	8
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie

Cursusmateriaal	Syllabus verkrijgbaar via de docent. **Aanbevolen literatuur:** Klaus Mann, *Vergittertes Fenster* (Nederlands: Het getraliede raam) – novelle uit 1937 over de laatste dagen en dood van Ludwig II; Martin van Amerongen, *Richard Wagner, de buikspreker van God* (nog slechts antiquarisch verkrijgbaar).